VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Beneficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

GHIDUL PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ

București, 2015

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

GHIDUL PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ

Elaborat în cadrul proiectului „VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile" finanțat prin granturile SEE 2009-2014, în cadrul Fondului ONG în România.

Pentru informaţii oficiale despre granturile SEE şi norvegiene, accesaţi www.eeagrants.org.

Pentru informaţii suplimentare privind Fondul ONG în România, accesaţi www.fondong.fdsc.ro.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Beneficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

Echipa de elaborare

Coordonator: Ovidiu Cioclov

Membri: Iolanda Chioaru, Luminița Boceanu,

Ana-Maria Costache, Simona Chirciu, Cătălin Mihăescu

Copyright CENFORM

București, 2015

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Beneficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

Misiunea noastră este aceea de a conștientiza cetățenii cu privire la puterea pe care o dețin în cadrul comunităților. Rolul nostru este acela de a-i încuraja să-și afirme identitatea, să-și facă cunoscute problemele și opțiunile, să-și cunoască drepturile și mijloacele prin care le pot obține.

Fii activ, fii cetățean!

www.cenform.ro

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

Introducere

GHIDUL PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ este elaborat în cadrul proiectului VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România.Proiectul beneficiază de finanțare nerambursabilă în valoare de 34.444,71 euro și se implementează în perioada 1 mai 2015 – 28 februarie 2016 (10 luni). Proiectul este implementat de Asociația Centrul de Suport și Formare pentru Dezvoltarea unei Societăți Echitabile – CENFORM în parteneriat cu Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de GenFILIA.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Beneficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

CENFORM este organizație neguvernamentală înființată în octombrie 2014 în baza OG 26/2000 și are ca obiectiv promovarea principiilor democratice și drepturilor omului, egalității de gen și incluziunii sociale.

CENFORM a inițiat proiectul VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile cu scopul declarat de atragere a cel puțin 15 voluntari și 15 membri noi care vor susține acțiunile sale în vederea conștientizării membrilor societății românești a drepturilor civile ce le sunt garantate prin lege și exercitarea lor în limitele și spiritul legii.

Rezultatele asumate în cadrul cererii de finanțare:
15 membri noi CENFORM integrați în organizație,
15 voluntari noi CENFORM,
150 de cetățeni implicați în campania online de promovare a cetățeniei active,

50 de membri / voluntari ONG formați în vederea recrutării de voluntari,
1 plan de activitate dezvoltat pentru întărirea capacității organizaționale CENFORM,
2 parteneriate inițiate cu instituții ale statului – Poliția și Școala,
4 seminarii cu reprezentanții Poliției și Școlii,
5 grupe de curs „Recruter de voluntari".

Partenerul proiectului, FILIA, este o organizație feministă creată în anul 2000 cu scopul inițial de a dezvolta studiile de gen la nivel academic, astfel încât acestea să contribuie la strategiile de emancipare în societatea românească. Asociația s-a înființat cu sprijinul Fundației pentru o Societate Deschisă – România, prin Programul pentru Femei – Gender Awareness.
Încă de la înființarea sa, FILIA a sprijinit dezvoltarea Masteratului Studii de Gen din cadrul Facultății de Ştiinţe Politice – SNSPA.
Organizația s-a adresat în principal studenților şi cadrelor didactice de la Masteratul de Studii de Gen,

permiţând schimburi de informaţii şi expertiză în cadrul comunităţii academice româneşti, precum şi cu ONG-uri, parteneri guvernamentali, media.
În cadrul proiectului, FILIA strânge materiale pentru pagina de Facebook a proiectului și de promovarea acesteia în mediul online, a oferit suport pentru realizarea studiului legislativ comparat european privind drepturile civile, a participat la organizarea a 4 seminarii cu reprezentanți ai Poliției și școlilor, a participat la realizarea „Ghidului pentru cetățenie activă", s-a implicat activ în conceperea şi livrarea programului de formare „Recruter de voluntari".

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Beneficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

Proiectul este finanțat prin Fondul ONG România al cărui obiectiv este "Consolidarea dezvoltării societății civile și creșterea contribuției la justiția socială, democrație și dezvoltare sustenabilă" și va contribui la obiectivele generale ale granturilor Spațiului Economic European (SEE) și norvegiene, de a reduce disparitățile economice și sociale în Spațiul Economic European și de a întări relațiile bilaterale între România și statele donatoare Islanda, Liechtenstein și Norvegia.

Operatorul Fondului ONG în Romania este Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, împreună cu partenerii săi Fundația pentru Parteneriat și Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Romi.

Pentru informaţii oficiale despre granturile SEE şi norvegiene, accesaţi www.eeagrants.org.

Pentru informații suplimentare privind Fondul ONG în România, accesați www.fondong.fdsc.ro.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

GHIDUL PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ

Fundamentele cetățeniei active:

Potrivit Constituției *„Suveranitatea naţională aparţine **poporului român**, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice şi corecte, precum şi prin referendum”. Ulterior la art 4) Unitatea poporului şi egalitatea între cetăţeni este mentionat “ Statul are ca fundament unitatea **poporului român** şi solidaritatea **cetăţenilor***

săi". Deși Constituția utilizează conceptele de popor și cetățeni, nu reiese în mod clar din text gradul de interdependență dintre aceste categorii. O interpretare ar putea fi că poporul este suma cetățenilor (*Suveranitatea naţională aparţine poporului român care o exercită prin organele sale reprezentative,* presupune calitatea de cetățean pentru că altfel nu poți alege și fi ales). Constituția face însă trimitere și la identitate, cultură, limbă, chiar obiceiuri, aspecte care depășesc totuși sfera raportului de cetățenie. În present, mai degrabă decât o noțiune juridică, poporul are un sens istoric și ține de afectul unei națiuni, termen abstact pentru cei din generația tânără, de evitat în discursul public pentru că în anumite interpretări poate da naștere unor pusee

naționaliste sau unor interpretări subiective și manipulatoare, mai ales în disursul public, atât din partea politicenilor cât și a unor purtători de opinie cu efect de boomerang chiar față de drepturile cetățenilor. Noi ne vom orienta exclusiv pe subiectul propriu-zis al *ghidului*, mult mai bine reglementat în legislația națională și internațional, binomul cetățean - cetățenie și derivatele acestuia atitudine cetățenească – cetățenie activă – sprit civic.

Așa cum este definită în toate tratatele, inclusiv în Convenția Europeană pentru Cetățenie: cetățenie înseamnă legătura juridică dintre o persoană şi un stat

şi nu indică originea etnică a persoanei; Cetățenia română reprezintă legătura juridică cu Statul Român.

Potrivit definiției DEX prin cetățean se înțelege Persoană aparținând unui stat, care se bucură de drepturi civile și politice și care are anumite obligații față de acel stat.

În Legea cetățeniei (Legea cetăţeniei române nr. 21/1991**) în principiu sunt detaliate modurile de dobândire și pierdere a cetățeniei române. Potrivit Legii *cetăţenia română este legătura şi apartenenţa* unei persoane fizice la statul român, de asemenea, cetăţenii români sunt egali în faţa legii; numai ei vor fi admişi în

funcţiile publice civile şi militare, totodată, Cetăţenii României se bucură de protecţia statului român. Legea cetățeniei reglementează modalitățile de dobândire și pierdere a cetățeniei române.

Pe teritoriul unui stat primează / și trebuie să primeze raporturile de cetățenie.

În ceea ce privește celălalt actor al raportului de cetățenie, statul, textul Constituției ne spune că România este stat naţional, suveran şi independent, unitar şi indivizibil, iar forma de guvernământ a statului român este republica. România este stat de drept, democratic şi social, în care demnitatea omului, drepturile şi

libertăţile cetăţenilor, libera dezvoltare a personalităţii umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradiţiilor democratice ale poporului român şi idealurilor Revoluţiei din decembrie 1989, şi sunt garantate. Statul se organizează potrivit principiului separaţiei şi echilibrului puterilor - legislativă, executivă şi judecătorească - în cadrul democraţiei constituţionale. Iar în România, respectarea Constituţiei, a supremaţiei sale şi a legilor este obligatorie. România este patria comună şi indivizibilă a tuturor cetăţenilor săi, fără deosebire de rasă, de naţionalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenenţă politică, de avere sau de origine socială. Bazele juridice ale raportului dintre cetățeni și stat sunt stipulate în art.

15 din Constituție, asigurându-se respectarea principiului universalității: Cetăţenii beneficiază de drepturile şi de libertăţile consacrate prin Constituţie şi prin alte legi şi au obligaţiile prevăzute de acestea. De asemenea, se menționează că dispoziţiile constituţionale privind drepturile şi libertăţile cetăţenilor vor fi interpretate şi aplicate în concordanţă cu Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, cu pactele şi cu celelalte tratate la care România este parte.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Beneficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI

După cum am văzut anterior, dispozițiile Constituționale privitoare la cetățeni trebuie interpretate în sensul drepturilor și libertăților fundamentale dat de Declarația Universală a Drepturilor Omului (documentul a fost aprobat de către ADUNAREA GENERALĂ A ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE în data de 10 decembrie 1948, în contextul sfârșitului celui de-al II-lea Război Mondial). În Declarație se consideră esenţial ca

drepturile omului să fie ocrotite de autoritatea legii pentru ca omul să nu fie silit să recurgă, ca soluţie extremă, la revoltă împotriva tiraniei şi asupririi. Trebuie menționat în acest context că revolta, revoluția etc. nu sunt subiecte de drept juridic ci sunt subiecte ce aparțin istoricului (citat aproximativ din Alex Stoenescu, dintr-o emisiune TV – Jocuri de putere). Potrivit Declarației, o persoană are dreptul la o cetățenie. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetăţenie sau de dreptul de a-şi schimba cetățenia. Ceea ce presupune că cetățenia reprezintă, pentru ființa umană, o formulă de recunoaștere (garanție) și apărare din partea statului a drepturilor fundamentale din Declarația Universală a Drepturilor Omului. În acest sens se prevede și în

CONVENŢIA EUROPEANĂ ASUPRA CETĂŢENIEI

că apatridia trebuie evitată. Cetățenia trebuie înțeleasă ca un mijloc de protecție a persoanei. Ea înglobează drepturi și libertăți fundamentale ale ființei umane. De aceea trebuie să devenim conștienți de cetățenia noastră. Înțelegându-i filozofia, principiile pe care este construită, putem să ne batem pentru drepturile și libertățiile fundamentale numai prin conștientizarea acestui raport dintre noi și stat, putem îndrepta mecanismele aberante din funcționarea statului, derapajele, restrângerile de drepturi, inechitățile, inegalitățile.

Pentru a da un fundament acțiunilor cetățenești, este important să fie cunoscute Principalele Drepturi și

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

Libertăți fundamentale așa cum sunt statuate în Declarația Universală a Drepturilor Omului:

- Orice fiinţă umană are dreptul la viaţă, la libertate şi la securitatea persoanei sale.
- Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.
- Fiecare om are dreptul să i se recunoască pretutindeni personalitatea juridică.
- Toţi oamenii sunt egali în faţa legii şi au, fără nici o deosebire, dreptul la o egală protecţie a legii.

- Orice persoană are dreptul la satisfacţia efectivă din partea instanţelor juridice naţionale competente împotriva actelor care violează

drepturile fundamentale ce-i sunt recunoscute prin constituţie sau lege.

- Nimeni nu trebuie să fie arestat, deţinut sau exilat în mod arbitrar.

- Orice persoană are dreptul în deplină egalitate de a fi audiată în mod echitabil şi public de către un tribunal independent şi imparţial care va hotărî fie asupra drepturilor şi obligaţiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acuzări în materie penală îndreptată împotriva sa.

- Orice persoană acuzată de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul să fie presupusă nevinovată până când vinovăţia sa va fi stabilită în mod legal în cursul unui proces public în care

i-au fost asigurate toate garanţiile necesare apărării sale.

- Nimeni nu va fi condamnat pentru acţiuni sau omisiuni care nu constituiau, în momentul când au fost comise, un act cu caracter penal conform dreptului internaţional sau naţional. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai grea decât aceea care era aplicabilă în momentul când a fost săvârşit actul cu caracter penal.

- Nimeni nu va fi supus la imixtiuni arbitrare în viaţa sa personală, în familia sa, în domiciliul lui sau în corespondenţa sa, nici la atingeri aduse onoarei şi reputaţiei sale. Orice persoană are

dreptul la protecţia legii împotriva unor asemenea imixtiuni sau atingeri.

- Orice persoană are dreptul de a circula în mod liber şi de a-şi alege reşedinţa în interiorul graniţelor unui stat.
- Orice persoană are dreptul de a părăsi orice ţară, inclusiv a sa, şi de reveni în ţara sa.
- Orice persoană are dreptul la o cetăţenie.
- Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetăţenia sa sau de dreptul de a-şi schimba cetăţenia.
- Cu începere de la împlinirea vârstei legale, bărbatul şi femeia, fără nici o restricţie în ce

privește rasa, naţionalitatea sau religia, au dreptul de a se căsători şi de a întemeia o familie. Ei au drepturi egale la contractarea căsătoriei, în decursul căsătoriei şi la desfacerea ei. Căsătoria nu poate fi încheiată decât cu consimţământul liber şi deplin al viitorilor soţi.

- Familia constituie elementul natural şi fundamental al societăţii şi are dreptul la ocrotire din partea societăţii şi a statului.
- Orice persoană are dreptul la proprietate, atât singură, cât şi în asociaţie cu alţii.
- Orice om are dreptul la libertatea gândirii, de conştiinţă şi religie; acest drept include libertatea de a-şi schimba religia sau convingerea, precum

şi libertatea de a-şi manifesta religia sau convingerea, singur sau împreună cu alţii, atât în mod public, cât şi privat, prin învăţătură, practici religioase, cult şi îndeplinirea riturilor.

- Orice om are dreptul la libertatea opiniilor şi exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum şi libertatea de a căuta, de a primi şi de a răspândi informaţii şi idei prin orice mijloace şi independent de frontierele de stat.
- Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire şi de asociere paşnică.
- Nimeni nu poate fi silit să facă parte dintr-o asociaţie.

- Orice persoană are dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice ale ţării sale, fie direct, fie prin reprezentanţi liber aleşi.
- Voinţa poporului trebuie să constituie baza puterii de stat; această voinţă trebuie să fie exprimată prin alegeri nefalsificate care să aibă loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal şi exprimat prin vot secret sau urmând o procedură echivalentă care să asigure libertatea votului.
- Orice persoană, în calitatea sa de membru al societăţii, are dreptul la securitatea socială; ea este îndreptăţită ca prin efortul naţional şi colaborarea internaţională, ţinându-se seama de

organizarea şi resursele fiecărei ţări, să obţină realizarea drepturilor economice, sociale şi culturale indispensabile pentru demnitatea sa şi libera dezvoltare a personalităţii sale.

- Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiţii echitabile şi satisfăcătoare de muncă, precum şi la ocrotirea împotriva şomajului.
- Toţi oamenii, fără nici o discriminare, au dreptul la salariu egal pentru muncă egală.
- Orice om care munceşte are dreptul la o retribuire echitabilă şi satisfăcătoare care să-i asigure atât lui, cât şi familiei sale, o existenţă conformă cu demnitatea umană şi completată, la

nevoie, prin alte mijloace de protecţie socială.

- Orice persoană are dreptul de a întemeia sindicate şi de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

- Orice persoană are dreptul la odihnă şi recreaţie, inclusiv la o limitare rezonabilă a zilei de muncă şi la concedii periodice plătite.

- Orice om are dreptul la un nivel de trai care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea lui şi familiei sale, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuinţa, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare; el are dreptul la asigurare în caz de şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrâneţe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de

subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa sa.

- Mama şi copilul au dreptul la ajutor şi ocrotire deosebite. Toţi copiii, fie că sunt născuţi în cadrul căsătorii sau în afara acesteia, se bucură de aceeaşi protecţie socială.
- Orice persoană are dreptul la învăţătură. Învăţământul trebuie să fie gratuit, cel puţin în ceea ce priveşte învăţământul elementar şi general. Învăţământul elementar trebuie să fie obligatoriu. Învăţământul tehnic şi profesional trebuie să fie la îndemâna tuturor, iar învăţământul superior trebuie să fie de asemenea egal, accesibil tuturor, pe bază de merit.

- Orice persoană are dreptul de a lua parte în mod liber la viaţa culturală a colectivităţii, de a se bucura de arte şi de a participa la progresul ştiinţific şi la binefacerile lui.
- Fiecare om are dreptul la ocrotirea intereselor morale şi materiale care decurg din orice lucrare ştiinţifică, literară sau artistică al cărei autor este.

În ceea ce privește obligațiile stipulate în Declarația Universală a Drepturilor Omului, orice persoană are îndatoriri faţă de colectivitate deoarece numai în cadrul acesteia este posibilă dezvoltarea liberă şi deplină a personalităţii sale. În exercitarea drepturilor şi libertăţilor sale, fiecare om nu este supus decât numai îngrădirilor

stabilite prin lege, exclusiv în scopul de a asigura cuvenita recunoaştere şi respectare a drepturilor şi libertăţilor altora şi ca să fie satisfăcute justele cerinţe ale moralei, ordinii publice şi bunăstării generale într-o societate democratică.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE

Pe lângă Declarația Universală a Drepturilor Omului, România are obligația, în calitatea sa de membru al UE, să respecte și Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (document asumat de Parlamentul European, Consiliul şi Comisia Europeană). Prin Carta Drepturilor Fundamentale, Uniunea Europeană situează persoana în centrul acţiunii sale instituind cetăţenia Uniunii şi creând un spaţiu de libertate, securitate şi justiţie. Totodată, prin Cartă se urmărește consolidarea protecţiei drepturilor fundamentale în spiritul evoluţiei societăţii, a progresului

social şi a dezvoltărilor ştiinţifice şi tehnologice ducând aceste drepturi mai departe decât contextul istoric în care fusese adoptată Declarația Universală a Drepturilor Omului în sensul ancorării în realitățile sociale, politice și economice contemporane.

Trebuie înțeles foarte bine contextul în care a fost adoptată Declarația, sfârșitul celui de-al II-lea Război Mondial, descoperirea atrocităților comise împotriva ființei umane, o realitate cu totul diferite decât cea din prezent, cel puțin la nivelul statelor membre în Uniunea Europeană, mai degrabă Declarația stipulează și întărește drepturile ființei umane decât pe cele ale ființei sociale.

Astfel Carta, pe lângă libertățile și drepturile fundamentale ale ființei umane, insistă și asupra altor drepturi precum drepturile cetățenești sau cele legate de siguranța socială.

Uniunea Europeană recunoaşte drepturile, libertăţile şi principiile enunţate în continuare:

Demnitatea:

- Demnitatea umană este inviolabilă. Aceasta trebuie respectată şi protejată.
- Nimeni nu poate fi condamnat la pedeapsa cu moartea sau executat.
- Orice persoană are dreptul la integritate fizică şi psihică.
- În domeniile medicinei şi biologiei trebuie respectate în special: (a) consimţământul liber şi

în cunoştinţă de cauză al persoanei interesate; (b)interzicerea practicilor de eugenie, în special a celor care au drept scop selecţia persoanelor; (c) interzicerea utilizării corpului uman şi a părţilor sale, ca atare, ca sursă de profit; (d) interzicerea clonării fiinţelor umane în scopul reproducerii.

- Interzicerea sclaviei şi a muncii forţate. Traficul de fiinţe umane este interzis.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

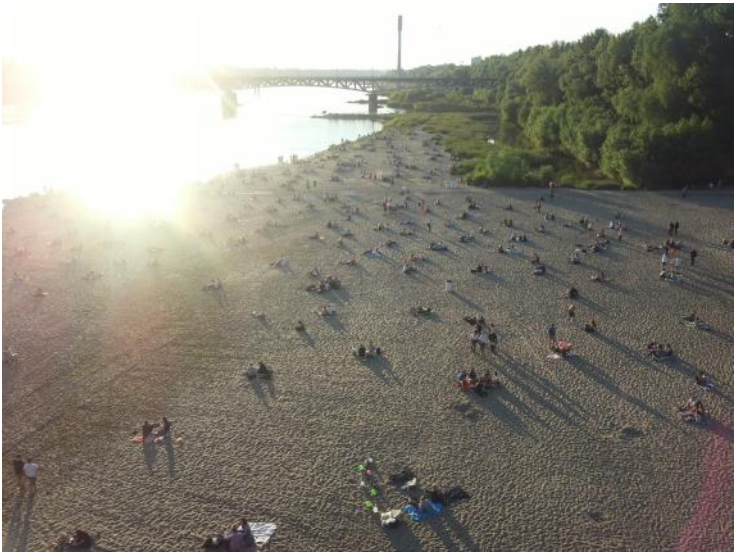

Libertatea:

- Orice persoană are dreptul la libertate şi la siguranţă.
- Orice persoană are dreptul la respectarea vieţii private şi de familie, a domiciliului şi a secretului comunicaţiilor
- Orice persoană are dreptul la protecţia datelor cu caracter personal care o privesc.
- Dreptul la căsătorie şi dreptul de a întemeia o familie sunt garantate în conformitate cu legile interne care reglementează exercitarea acestor drepturi.
- Orice persoană are dreptul la libertatea de

gândire, de conştiinţă şi de religie.

- Dreptul la obiecţie pe motive de conştiinţă este recunoscut în conformitate cu legile interne care reglementează exercitarea acestui drept.
- Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie şi libertatea de a primi sau de a transmite informaţii sau idei fără amestecul autorităţilor publice şi fără a ţine seama de frontiere.
- Libertatea şi pluralismul mijloacelor de informare în masă.
- Libertatea de întrunire şi de asociere.
- Orice persoană are dreptul la educaţie, precum şi

la accesul la formare profesională şi formare continuă.

- Posibilitatea persoanei de a urma gratuit învăţământul obligatoriu.
- Dreptul părinţilor de a asigura educarea şi instruirea copiilor lor, potrivit propriilor convingeri religioase, filozofice şi pedagogice, sunt respectate în conformitate cu legile interne care reglementează exercitarea acestora.
- Orice persoană are dreptul la muncă şi dreptul de a exercita o ocupaţie aleasă sau acceptată în mod liber. Orice cetăţean al Uniunii are libertatea de a-şi căuta un loc de muncă, de a lucra, de a se stabili sau de a presta servicii în orice stat

membru.

- Libertatea de a desfăşura o activitate comercială este recunoscută în conformitate cu dreptul Uniunii şi cu legislaţiile şi practicile naţionale.
- Orice persoană are dreptul de a deţine în proprietate, de a folosi, de a dispune şi de a lăsa moştenire bunurile pe care le-a dobândit în mod legal.
- Proprietatea intelectuală este protejată.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

Egalitatea:

- Toate persoanele sunt egale în faţa legii.
- Se interzice discriminarea de orice fel bazată pe motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenenţa la o minoritate naţională, averea, naşterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală.
- În domeniul de aplicare a tratatelor şi fără a aduce atingere dispoziţiilor speciale ale acestora, se interzice orice discriminare pe motiv de cetăţenie.

- Egalitatea între femei şi bărbaţi trebuie asigurată în toate domeniile, inclusiv în ceea ce priveşte încadrarea în muncă, munca şi remunerarea. Principiul egalităţii nu exclude menţinerea sau adoptarea de măsuri care să prevadă avantaje specifice în favoarea sexului sub-reprezentat.
- Uniunea respectă diversitatea culturală, religioasă şi lingvistică.
- Copiii au dreptul la protecţia şi îngrijirile necesare pentru asigurarea bunăstării lor. Ei îşi pot exprima în mod liber opinia. Aceasta se ia în considerare în problemele care îi privesc, în funcţie de vârsta şi gradul lor de maturitate. (2) În toate acţiunile referitoare la copii, indiferent dacă

sunt realizate de autorităţi publice sau de instituţii private, interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial. (3) Orice copil are dreptul de a întreţine cu regularitate relaţii personale şi contacte directe cu ambii părinţi, cu excepţia cazului în care acestea sunt contrare interesului său.

- Uniunea recunoaşte şi respectă dreptul persoanelor în vârstă de a duce o viaţă demnă şi independentă şi de a participa la viaţa socială şi culturală.

- Uniunea recunoaşte şi respectă dreptul persoanelor cu handicap de a beneficia de măsuri care să le asigure autonomia, integrarea socială şi

profesională, precum şi participarea la viaţa comunităţii.

Solidaritatea:

- Lucrătorilor sau reprezentanţilor acestora li se garantează, la nivelurile corespunzătoare, informarea şi consultarea în timp util, în cazurile şi în condiţiile prevăzute de dreptul Uniunii şi de legislaţiile şi practicile naţionale.
- Lucrătorii şi angajatorii sau organizaţiile lor au

dreptul, în conformitate cu dreptul Uniunii şi cu legislaţiile şi practicile naţionale, de a negocia şi de a încheia convenţii colective la nivelurile corespunzătoare şi de a recurge, în caz de conflicte de interese, la acţiuni colective pentru apărarea intereselor lor, inclusiv la grevă.

- Orice persoană are dreptul de acces la un serviciu gratuit de plasament.

- Orice lucrător are dreptul la protecţie împotriva oricărei concedieri nejustificate, în conformitate cu dreptul Uniunii şi cu legislaţiile şi practicile naţionale.

- Orice lucrător are dreptul la condiţii de muncă care să respecte sănătatea, securitatea şi

demnitatea sa.

- Orice lucrător are dreptul la o limitare a duratei maxime de muncă şi la perioade de odihnă zilnică şi săptămânală, precum şi la o perioadă anuală de concediu plătit.

- Încadrarea în muncă a copiilor este interzisă. Vârsta minimă de încadrare în muncă nu poate fi inferioară celei la care încetează perioada de şcolarizare obligatorie, fără a aduce atingere normelor mai favorabile tinerilor şi cu excepţia unor derogări limitate.

- Tinerii acceptaţi să lucreze trebuie să beneficieze de condiţii de muncă adaptate vârstei şi să fie protejaţi împotriva exploatării economice sau a

oricărei activităţi care ar putea pune în pericol securitatea, sănătatea, dezvoltarea lor fizică, psihică, morală sau socială sau care le-ar putea compromite educaţia.

- Familia se bucură de protecţie juridică, economică şi socială.

- Pentru a putea concilia viaţa de familie şi viaţa profesională, orice persoană are dreptul de a fi protejată împotriva oricărei concedieri din motive de maternitate, precum şi dreptul la un concediu de maternitate plătit şi la un concediu parental acordat în urma naşterii sau adopţiei unui copil.

- Uniunea recunoaşte şi respectă dreptul de acces la prestaţiile de securitate socială şi la serviciile

sociale care acordă protecţie în caz de maternitate, boală, accident de muncă, dependenţă de alte persoane sau bătrâneţe,

precum şi în caz de pierdere a locului de muncă, în conformitate cu normele stabilite de dreptul Uniunii şi de legislaţiile şi practicile naţionale.

- Pentru a combate marginalizarea socială şi sărăcia, Uniunea recunoaşte şi respectă dreptul la asistenţă socială şi la asistenţă în ceea ce priveşte locuinţa, destinate să asigure o viaţă demnă tuturor celor care nu dispun de resurse suficiente, în conformitate cu normele stabilite de dreptul Uniunii şi de legislaţiile şi practicile naţionale.
- Orice persoană are dreptul de acces la asistenţa

medicală preventivă şi de a beneficia de îngrijiri medicale în condiţiile stabilite de legislaţiile şi practicile naţionale. În definirea şi punerea în aplicare a tuturor politicilor şi acţiunilor Uniunii se asigură un nivel ridicat de protecţie a sănătăţii umane.

- Uniunea recunoaşte şi respectă accesul la serviciile de interes economic general, astfel cum se prevede în legislaţiile şi practicile naţionale, în conformitate cu tratatele, în scopul promovării coeziunii sociale şi teritoriale a Uniunii
- Politicile Uniunii trebuie să prevadă un nivel ridicat de protecţie a mediului şi de îmbunătăţire a calităţii acestuia, care să fie asigurat în

conformitate cu principiul dezvoltării durabile.

- Politicile Uniunii asigură un nivel ridicat de protecţie a consumatorilor.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

DREPTURILE CETĂȚENILOR

- Dreptul de a alege şi de a fi ales în Parlamentul European (1) Orice cetăţean al Uniunii are dreptul de a alege şi de a fi ales în cadrul alegerilor pentru Parlamentul European, în statul membru în care acesta îşi are reşedinţa, în aceleaşi condiţii ca şi resortisanţii acestui stat. (2) Membrii Parlamentului European sunt aleşi prin vot universal direct, liber şi secret.
- Dreptul de a alege şi de a fi ales în cadrul alegerilor locale Orice cetăţean al Uniunii are dreptul de a alege şi de a fi ales în cadrul alegerilor locale în statul membru în care acesta

îşi are reşedinţa, în aceleaşi condiţii ca şi resortisanţii acestui stat.

- Dreptul la bună administrare (1) Orice persoană are dreptul de a beneficia, în ce priveşte problemele sale, de un tratament imparţial, echitabil şi într-un termen rezonabil din partea instituţiilor, organelor, oficiilor şi agenţiilor Uniunii. (2) Acest drept include în principal: (a) dreptul oricărei persoane de a fi ascultată înainte de luarea oricărei măsuri individuale care ar putea să îi aducă atingere; (b) dreptul oricărei persoane de acces la dosarul propriu, cu respectarea intereselor legitime legate de confidenţialitate şi de secretul profesional şi

comercial; (c) obligaţia administraţiei de a-şi motiva deciziile. (3) Orice persoană are dreptul la repararea de către Uniune a prejudiciilor cauzate de către instituţiile sau agenţii acesteia în exercitarea funcţiilor lor, în conformitate cu principiile generale comune legislaţiilor statelor membre. (4) Orice persoană se poate adresa în scris instituţiilor Uniunii într-una din limbile tratatelor şi trebuie să primească răspuns în aceeaşi limbă.

- Dreptul de acces la documente Orice cetăţean al Uniunii şi orice persoană fizică sau juridică care are reşedinţa sau sediul social într-un stat membru are dreptul de acces la documentele

instituţiilor, organelor, oficiilor şi agenţiilor Uniunii, indiferent de suportul pe care se află aceste documente.

- Ombudsmanul European : Orice cetăţean al Uniunii, precum şi orice persoană fizică sau juridică care are reşedinţa sau sediul social într-un stat membru au dreptul de a sesiza Ombudsmanul European cu privire la cazurile de administrare defectuoasă în activitatea instituţiilor, organelor, oficiilor sau agenţiilor Uniunii, cu excepţia Curţii de Justiţie a Uniunii Europene în exercitarea funcţiei sale jurisdicţionale.

- Dreptul de petiţionare Orice cetăţean al

Uniunii şi orice persoană fizică sau juridică care are reşedinţa sau sediul social într-un stat membru are dreptul de a adresa petiţii Parlamentului European.

- Libertatea de circulaţie şi de şedere (1) Orice cetăţean al Uniunii are dreptul de circulaţie şi de şedere liberă pe teritoriul statelor membre. (2) Libertatea de circulaţie şi de şedere poate fi acordată, în conformitate cu tratatele, resortisanţilor ţărilor terţe stabiliţi legal pe teritoriul unui stat membru.
- Protecţia diplomatică şi consulară Orice cetăţean al Uniunii beneficiază, pe teritoriul unei ţări terţe în care statul membru, al cărui

resortisant este, nu este reprezentat, de protecţia autorităţilor diplomatice sau consulare ale oricărui stat membru, în aceleaşi condiţii ca şi resortisanţii acelui stat.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

JUSTIȚIA

- Prezumţia de nevinovăţie şi dreptul la apărare

(1) Orice persoană acuzată este prezumată nevinovată până ce vinovăţia va fi stabilită în conformitate cu legea. (2) Oricărei persoane acuzate îi este garantată respectarea dreptului la apărare.

- Principiile legalităţii şi proporţionalităţii infracţiunilor şi pedepselor (1) Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acţiune sau omisiune care, în momentul săvârşirii, nu constituia infracţiune potrivit dreptului intern sau dreptului internaţional. De asemenea, nu se poate aplica o

pedeapsă mai mare decât cea aplicabilă la momentul săvârşirii infracţiunii. În cazul în care, ulterior săvârşirii infracţiunii, legea prevede o pedeapsă mai uşoară, se aplică aceasta din urmă. (2)

- Dreptul de a nu fi judecat sau condamnat de două ori pentru aceeaşi infracţiune Nimeni nu poate fi judecat sau condamnat pentru o infracţiune pentru care a fost deja achitat sau condamnat în cadrul Uniunii, prin hotărâre judecătorească definitiva.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

CONSTITUȚIA ROMÂNIEI, DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE CETĂȚEANULUI

Nu în ultimul rând trebuie menționate drepturile și obligațiile așa cum reies din Constituție, fundamentul raportului dintre cetățean și stat. Cetăţenii beneficiază de drepturile şi de libertăţile consacrate prin Constituţie şi prin alte legi şi au obligaţiile prevăzute de acestea:

- Cetăţenii sunt egali în faţa legii şi a autorităţilor publice, fără privilegii şi fără discriminări.
- Nimeni nu este mai presus de lege.
- Funcţiile şi demnităţile publice, civile sau militare pot fi ocupate în condiţiile legii de

persoanele care au cetăţenia română şi domiciliul în ţară. Statul român garantează egalitatea de şanse între femei şi bărbaţi pentru ocuparea acestor funcţii şi demnităţi.

- În condiţiile aderării României la Uniunea Europeană, cetăţenii Uniunii care îndeplinesc cerinţele legii organice au dreptul de a alege şi de a fi aleşi în autorităţile administraţiei publice locale.

- Cetăţenii români se bucură în străinătate de protecţia statului român şi trebuie să-şi îndeplinească obligaţiile, cu excepţia acelora ce nu sunt compatibile cu absenţa lor din ţară.

- Cetăţeanul român nu poate fi extrădat sau

expulzat din România.

- Prin derogare de la prevederile alineatului (1), cetăţenii români pot fi extrădaţi în baza convenţiilor internaţionale la care România este parte, în condiţiile legii şi pe bază de reciprocitate.

- Dispoziţiile constituţionale privind drepturile şi libertăţile cetăţenilor vor fi interpretate şi aplicate în concordanţă cu Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, cu pactele şi cu celelalte tratate la care România este parte.

- Dacă există neconcordanţe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, şi legile

interne, au prioritate reglementările internaţionale, cu excepţia cazului în care Constituţia sau legile interne conţin dispoziţii mai favorabile.

- Orice persoană se poate adresa justiţiei pentru apărarea drepturilor, a libertăţilor şi a intereselor sale legitime. Drepturile şi libertăţile fundamentale mentionate enumerate in Declaratie si Carta se regasesc in Constitutie de aceea le enumeram succint fara a mai intra in descrierea lor: Dreptul la viaţă şi la integritate fizică şi psihică, Libertatea individuală, Dreptul la apărare, Libera circulaţie, Viaţa intimă, familială şi privată, Inviolabilitatea domiciliului, Secretul

corespondenţei, Libertatea conştiinţei, Libertatea de exprimare, Dreptul la informaţie, Dreptul la învăţătură, Accesul la cultură, Dreptul la ocrotirea sănătăţii, Dreptul la mediu sănătos, Dreptul de vot, Dreptul de a fi ales, Libertatea întrunirilor, Dreptul de asociere, Munca şi protecţia socială a muncii, Dreptul la grevă, Dreptul de proprietate privată, Accesul liber al persoanei la o activitate economică, Dreptul la moştenire, Statul este obligat să asigure cetăţenilor un nivel de trai decent, Cetăţenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistenţă medicală în unităţile sanitare de stat, la ajutor de şomaj şi la alte forme de

asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege. Cetăţenii au dreptul şi la măsuri de asistenţă socială, potrivit legii, Copiii şi tinerii se bucură de un regim special de protecţie şi de asistenţă în realizarea drepturilor lor, Statul acordă alocaţii pentru copii şi ajutoare pentru îngrijirea copilului bolnav ori cu handicap, Autorităţile publice au obligaţia să contribuie la asigurarea condiţiilor pentru participarea liberă a tinerilor la viaţa politică, socială, economică, culturală şi sportivă a ţării, Persoanele cu handicap se bucură de protecţie specială. Statul asigură realizarea unei politici naţionale de egalitate a şanselor, de prevenire şi de tratament ale handicapului, în

vederea participării efective a persoanelor cu handicap în viaţa comunităţii, respectând drepturile şi îndatoririle ce revin părinţilor şi tutorilor, Dreptul de petiţionare, Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.

Îndatoririle fundamentale ale cetățeanului prevăzute în Constituție:

- Fidelitatea faţă de ţară,
- Apărarea ţării,
- Cetăţenii au obligaţia să contribuie, prin impozite şi prin taxe, la cheltuielile publice.

Cetăţenii români, cetăţenii străini şi apatrizii trebuie să-şi exercite drepturile şi libertăţile constituţionale cu bună-credinţă, fără să încalce drepturile şi libertăţile celorlalţi.

În Constituție se stabilește rolul Avocatul Poporului: apărarea drepturilor şi libertăţilor persoanelor fizice. Adjuncţii Avocatului Poporului sunt specializaţi pe domenii de activitate. Avocatul Poporului îşi exercită atribuţiile din oficiu sau la cererea persoanelor lezate în drepturile şi în libertăţile lor, în limitele stabilite de lege.

Iniţiativa legislativă pe lângă Guvern, deputaţi, senatori poate aparține unui număr de cel puţin

100.000 de cetăţeni cu drept de vot. Cetăţenii care îşi manifestă dreptul la iniţiativă legislativă trebuie să provină din cel puţin un sfert din judeţele ţării, iar în fiecare din aceste judeţe, respectiv în municipiul Bucureşti, trebuie să fie înregistrate cel puţin 5.000 de semnături în sprijinul acestei iniţiative. Nu pot face obiectul iniţiativei legislative a cetăţenilor problemele fiscale, cele cu caracter internaţional, amnistia şi graţierea.

Revizuirea Constituţiei poate fi iniţiată de Preşedintele României la propunerea Guvernului, de cel puţin o pătrime din numărul deputaţilor sau al senatorilor, precum şi de cel puţin 500.000 de cetăţeni cu

drept de vot. Cetăţenii care iniţiază revizuirea Constituţiei trebuie să provină din cel puţin jumătate din judeţele ţării, iar în fiecare din aceste judeţe sau în municipiul Bucureşti trebuie să fie înregistrate cel puţin 20.000 de semnături în sprijinul acestei iniţiative.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

DREPTURILE CETĂȚENEȘTI - RODUL EXPERIENȚEI ISTORICE INDIVIDUALE ȘI COLECTIVE

Trebuie menționat că nevoia de a declara și susține drepturile și libertățile cetățenești, de a le legifera în documentele internaționale și naționale nu a apărut din neant. Drepturile și libertățile cetățenești nu sunt rodul speculațiilor, al exercițiilor abstracte de gândire sau al imaginației, al utopiilor sau ideologiilor fără nici un fundament, sunt rezultatul unor realități, rodul experiențelor istorice (războaie, asupriri, dictaturi) sunt rezultate ale experienței sociale, ale coabitării indivizilor sub multiple forme, ale

desfășurării raporturilor de putere între indivizi sau între indivizi și state, sunt rezultate ale experienței economice. Nu trebuie să uităm că drepturile și libertățile cetățenești cuprind în ele esența experienței istorice. Ele sunt rezultatul unui șir nesfârșit de evenimente, modul prin care umanitatea răspunde provocărilor.

CETĂȚENIA - UN CONCEPT ÎN EVOLUȚIE

Așa cum s-a putut observa, formulele comunitare sunt multiple, se modifică de-a lungul timpului: sate, orașe, popoare, națiunile, cetățeni, ca să enumerăm numai câteva. Ele corespund unor realități sociale și economice, sunt rodul experienței istorice, al coabitării. Supuse mai ales schimbării. Cetățenia nu reprezintă ultima formulă. Sau nu în modul în care este înțeleasă în prezent. Să ne aducem aminte cănumaiîn ultimul timp a apărut termenul de cetățenie europeană, noțiune care depășește granițele statelor. Multiculturalismul, globalizarea, digitizarea sunt deja realități care presează noțiunile clasice. Trebuie găsite noi formule, moderne de

coabitare și de raportare la guvernare.

Democrațiile reprezentative nu mai sunt suficiente. Din ce în ce mai mult guvernarea trebuie să se facă în colaborare cu societatea civilă, este necesară dezvoltarea unor mecanisme de consultare permanentă a societății civile.

Nu-i suficient să ne alegem o dată la 4 ani reprezentanții. Istoric s-a dovedit că fără o presiune permanentă a societății statele sunt predispuse spre corupție, nepotism, management prost al resurselor. Chiar și sistemul politic de reprezentare prin partide politice nu mai este actual.

Filtrarea reprezentanților și a guvernanților prin intermediul partidelor politice nu este suficientă.

Trebuie înlesnită participarea societății civile la deciziile autorităților centrale sau locale. Dincolo de acestea, pe măsura creșterii gradului de educație și civilizație, trebuie să crească gradul de implicare și altruism al fiecărui cetățean în interiorul comunităților mici.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

EXTINDEREA DOMENIULUI CETĂȚENESC

După cum am văzut, la modul declarativ drepturile și libertățile cetățenești sunt garantate prin sistemul de legi. Desigur că ele pot fi îmbunătățite pe măsură ce societatea evoluează, pe măsură ce crește gradul de acceptare, pot cuprinde noi domenii, pot fi nuanțate și diversificate.

Se cere extinderea domeniului.

Apar zone noi ce trebuie reglementate, dreptul la mediul sănătos de exemplu (înțelegând prin asta domenii cu implicare directă asupra calității vieții precum ecologia sau hrana) mai este loc și în ceea ce privește respectarea și aplicarea unor standarde de viață și sociale

asumate de către state și societate sau în domeniul egalității de gen în ceea ce privește mentalitatea unor reprezentanți ai administrației, dar mai ales în violența domestică, o zonă insuficient documentată.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

PERICOLUL - INTRUZIUNEA STATULUI ÎN SFERA DREPTURILOR CETĂȚENEȘTI

Sunt drepturi aflate în ariergarda luptei, pe teritoriul limitei, mai ales acestea trebuie apărate. Provocările noi pentru state de genul terorismului, al dezastrelor ecologice, corupției le determină uneori să ia măsuri care antrenează posibile restrângeri de drepturi cetățenești (dreptul la viaţa intimă, familială şi privată, dreptul de a beneficia de prezumţia de nevinovăţie, dreptul privind secretul corespondenţei etc.).

Alteori, discursul politicianist de tip populist este utilizat în mod manipulator pentru a ascunde încălcări ale drepturilor cetățenești (se dovedesc extrem de

periculoase sintagme de genul binele poporului, interesul național etc. utilizate deseori de către politicieni).

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

REȚELELE SOCIALE DIN MEDIUL ONLINE - SPAȚIU AL CETĂȚENIEI ACTIVE

Dincolo de spațiul real, comunitar, prin intermediul rețelelor sociale, în primul rând FACEBOOK, atitudinea civică s-a extins în spațiul digital. Nu numai că societatea civilă a învățat să se exprime pe rețelele de socializare dar chiar reprezentanții statului (președinte, premier) aleg uneori să comunice prin intermediul rețelele sociale aducând indicii importante cu privire la acțiunile lor chiar înaintea conferințelor de presă oficiale.

Rețelele sociale devin izvorul și locul de organizare a unor mișcări sociale de amploare: Roșia

Montană, Alegerile pentru Președinte din 2014, Raed Arafat, Colectiv etc. Fiind un spațiu atât de liber, unii au încercat să-l pună sub semnul întrebării, mai ales în ceea ce privește justețea unor acțiuni, cât și posibilitatea unor manipulări, neexistând un control al informației. Cu toate acestea acțiunile pornite pe rețelele sociale s-au dovedit de un extraordinar bun simț, iar încercările de manipulare în general au eșuat. De altfel, în rețelele sociale, persoanele și organizațiile își asumă identitatea, spre deosebire de comentatorii anonimi de pe bloguri. Odata cu dezvoltarea rețelelor sociale se observă o reîmprospătare a atitudinii civice și acesta e de-abia începutul....

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

SOCIETATEA CIVILĂ DEVINE PRINCIPALUL ACTOR PE SCENA PUBLICĂ

Societatea civilă, în ultimul timp a devenit principalul actor social, partener de discuție cu autoritățile, în primul rând la nivelul central. Societatea ocupă strada în locul vechilor parteneri sociali sindicate - patronate.

Sindicatele nu au puterea să mai adune oameni în jurul lor și să pună presiune atunci când există derapaje. În aceeași măsură, patronatele par să nu aibă o voce unitară și nici forța de a coaliza în jurul lor pe cei pe care îi reprezintă.

La fel, atitudinea studențească lipsește în spațiul

public. În context, rolul societății civile de a ocupa spațiul public devine din ce în ce mai important la nivel local și central iar temele publice devin temele societății civile.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

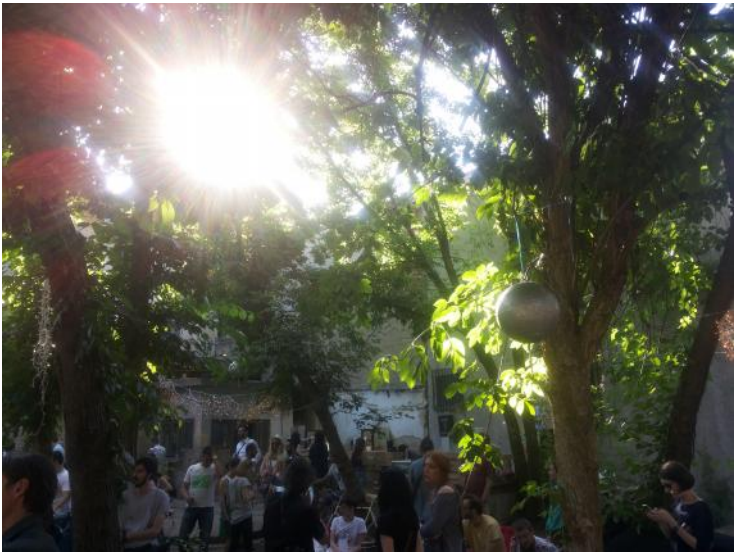

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

CETĂȚENIA ACTIVĂ

Drepturile și libertățile fundamentale cetățenești fără vigilența cetățenilor pot fi supuse îngrădirii, abuzurilor, interpretărilor eronate și uneori pot duce la pierderea lor.

Statele își asumă garantarea unor drepturi cetățenești pe care nu le pot susține din diverse motive: lipsa resurselor financiare, lipsa productivității, a managementului instituțional, proasta guvernare, corupție, dezinteres, mai ales în ceea ce privește drepturile sociale: Dreptul la ocrotirea sănătății, Dreptul la mediu sănătos, Dreptul la învățătură, dreptul

Persoanelor cu handicap de a se bucura de protecţie specială, Accesul la cultură. Sunt domenii care implică resurse economice foarte mari și sunt garantate pentru toți cetățenii doar la modul declarativ. În aceste domenii cetățenii pot veni în sprijinul celor defavorizați în mod voluntar sub diverse formule.

Totodată, trebuie ținut cont și de modul în care aceste drepturi se manifestă și la nivelul unor comunități mai mici, în viața cotidiană. Aplicarea culturii cetățenești la acest nivel capătă nuanțe. În primul rând capătă aspectul unei lupte pe teren, al exemplului, al implicării, a motivării celor din jur, a capacității de a convinge, a atitudinii voluntare. Cultura cetățenească, practic, la

acest nivel se materializează cel mai bine. Aici funcționează ca putere a exemplului.

Cetățeanul nu trebuie să accepte doar să fie reprezentat, pe baza votului pe care-l dă atunci când își alege reprezentanții, el trebuie să-și asume și rolul participativ în cadrul societății. Experiența a arătat că democrațiile reprezentative nu sunt suficiente pentru a garanta bunăstarea și buna guvernare. Cetățeanul trebuie să fie informat și implicat în permanență. Într-un astfel de context se impune termenul de cetățenie activă.

Cetățeanul este deținătorul puterii pe care o deleagă prin vot. Din acest motiv el trebuie să fie un bun cunoscător al vieții publice (politice, sociale,

economice), trebuie să facă alegeri în cunoștință de cauză, să fie în permanență informat.

Reprezentanții aleși prin vot sunt rezultatul exercitării puterii noastre politice, a fiecărui cetățean cu drept de vot, sunt chipurile și înfățișările noastre, rodul proiecțiilor personale despre societate și lumea în care trebuie să trăim, a culturii și educației noastre, de ce nu, al standardelor de viață, mai mult al angoaselor, al temerilor inoculate uneori intenționat pentru a ne face manevrabili în fața puterii (să ne gândim numai în contextul actual la tema străinului utilizată în discursul politic, al pericolului posibil pe care acesta îl aduce în ordinea socială și în tradițiile unei țări invocându-se

chiar texte constituționale pe teritoriul României nu pot fi colonizate populații străine). În sensul acesta e foarte importantă implicarea a cât mai multor cetățeni, necesitatea de a-și exercita puterea prin vot. Exercitându-ți dreptul la vot nu ești responsabil numai pentru tine dar și pentru restul comunității în mijlocul căreia trăiești. Dar a merge la vot nu este nici pe departe suficient, la fel de important este ca fiecare cetățean în primul rând să fie informat, să aibă o cultură politică și socială, mai ales că votul lui nu-i influențează doar viața personală dar are efecte, prin modul de organizare a societății, asupra vieții celorlalți.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

La baza cetățeniei active stă motivația, dorința de a face ceva, de a fi implicat si altruismul pentru că dincolo de posibila motivație personală (ce ține de experiențe de coabitare, de imbolduri psihologice interioare), atitudinea cetățenească are implicații și în favoarea semenilor și a comunității.

Orice atitudine cetățenească presupune în primul rând cunoașterea/însușirea drepturilor și responsabilităților cetățenești cât și a principiilor după care funcționează raportul de cetățenie. În al doilea rând presupune informarea asupra domeniului de acțiune cetățenească în care vrea să activeze (putem identifica câteva mari domenii de acțiune posibilă: politic, social, economic, cultural sau dacă utilizăm principiile de

acțiune din Carta Europeană: demnitatea, solidaritatea, libertatea, echitatea, drepturi cetățenești și justiție). Numai după ce se obține această claritate a acțiunii, pe baza cunoașterii și a informării, se pot exprima coerent opiniile și argumentațiile și, de asemenea, se stabilesc mijloacele de acțiune în funcție de resursele existente (timp, bani, disponibilitate).

Capacitatea de a duce la final cu succes o acțiune cetățenească ține și de anumite calități / aptitudini / abilități personale ale celui implicat: vigilența, atitudinea voluntară, capacitatea de a-i influența pe ceilalți, capacitatea de a-i activa pe cei din jurul tău, capacitatea de organizare, de a exprima coerent

opiniile, de comunicare, responsabilitatea celui implicat în acțiunile întreprinse, perseverența, optimismul, altruismul, determinarea, capacitatea de a urmări obținerea unui rezultat, de a monitoriza efectele acțiunilor, de a sintetiza rezultatele, capacitatea de a atrage resurse, de a lua decizii, abilități sociale etc.

O bună parte din aceste calități pot fi deprinse în cadrul sistemului de educație sau de formare ori în cadrul acțiunilor din cadrul ONG-urilor.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

ORGANIZAREA SOCIETĂȚII CIVILE

După cum se vede și în descrierile de mai sus, uneori întreprinderile cetățenești presupun abilități complexe de organizare, analiză sau acțiune ceea ce le fac uneori imposibil de realizat de unul singur. Tocmai de aceea au fost create mecanisme sociale care să vină în sprijinul unor astfel de acțiuni cunoscute sub denumirea de ONG-uri.

ONG-urile sunt structuri ale vieții sociale la fel ca partidele politice, instituțiile statului, rețelele sociale, partenerii sociali (sindicate și patronate) etc. ONG-urile sunt structuri organizate ale vieții sociale prin intermediul cărora se derulează dialogul civic. Dialogul

civic reprezintă *dialogul cotidian între organizațiile societății civile și autoritățile locale și/sau naționale, precum și legislative*. Alături de dialogul civic la nivelul societății este important și dialogul social (purtat între entități socio-economice, patronate și sindicate pe de o parte, și statul - autoritatea publică pe de altă parte).

Potrivit Legii nr. 246/2005 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, *organizațiile neguvernamentale sunt persoane juridice constituite de persoane fizice sau persoane juridice care urmăresc desfășurarea unor activități în interes general sau în interesul unor colectivități locale ori, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial*.

Principala caracteristică a acestora este aceea că lucrează independent de guvern și deci exprimă opinia societății sau a unor părți din societate neimplicate în actul de guvernare deși pot beneficia în derularea activităților lor și de fondurile guvernamentale.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

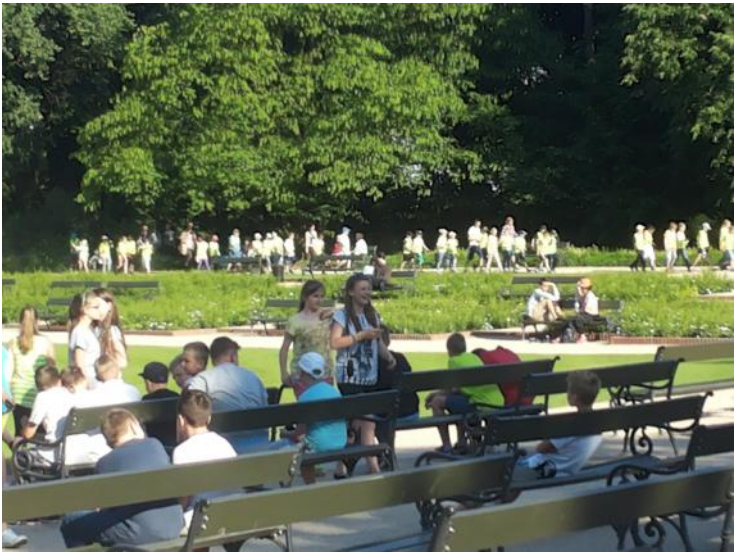

VOLUNTARIATUL

Din acest punct de vedere, al eficienței acțiunii cetățenești, Uniunea Europeană, prin organismele ei, sprijină asocierea cetățenilor în cadrul organizațiilor neguvernamentale cât și participarea ca voluntar în cadrul diverselor acțiuni întreprinse de aceste organizații. Privit prin prisma cetățeniei active, voluntariatul reprezintă chiar esența acesteia.

Potrivit Legii nr. 78/2014 - reglementarea activității de voluntariat în România, voluntariatul reprezintă participarea voluntarului persoană fizică la activități de interes public desfășurate în folosul altor

persoane sau al societății organizate de către persoane juridice de drept public sau de drept privat, fără remunerație, individual sau în grup; Activitatea de interes public reprezintă activitatea desfășurată în domenii precum: arta și cultura, sportul și recreerea, educația și cercetarea, protecția mediului, sănătatea, asistența socială, religia, activismul civic, drepturile omului, ajutorul umanitar și/sau filantropic, dezvoltarea comunitară, dezvoltarea socială.

Trebuie înțeles că prin voluntariat se încurajează asocierea persoanelor pentru a desfășura activități de interes public. Se încurajează acțiunile colective în detrimentul individualismului și de asemenea se

urmăresc scopuri care depășesc sfera individului. Tocmai pentru că se recunoaște importanța rolulului voluntariatului în societatea actuală prin Legea nr. 78/2014 - reglementarea activității de voluntariat în România, statul român recunoaște valoarea socială a activităților de voluntariat ca expresie a cetățeniei active, a solidarității și responsabilității sociale, precum și valoarea profesională ca expresie a dezvoltării personale, profesionale, interculturale și lingvistice a persoanelor care desfășoară aceste activități.

Activitatea de voluntariat se consideră, de asemenea, experiența profesională și/sau în specialitate, în funcție de tipul activității, dacă aceasta este realizată în domeniul studiilor absolvite.

În derularea activităților voluntare trebuie să se țină cont de sprijinul pe care statul și l-a asumat în susținerea acestui tip de acțiune:

- Autoritățile administrației publice sprijină derularea activităților de voluntariat prin includerea în strategiile de dezvoltare locală sau națională a unor capitole distincte despre rolul voluntariatului ca resursă de dezvoltare a bunăstării sociale și nu ca modalitate de reducere a cheltuielilor, precum și modul de sprijinire a voluntariatului pentru atingerea priorităților locale sau naționale.
- Autoritățile administrației publice locale susțin voluntariatul ca metodă recunoscută prin care

cetățenii pot participa activ la activități de voluntariat în comunitățile lor, metoda ce le permite acestora să abordeze probleme legate de acțiuni
umanitare, mediu înconjurător, probleme sociale și altele asemenea.

- Autoritățile administrației publice locale se întâlnesc anual cu reprezentanții legali ai organizației-gazdă, pe raza unităților administrativ-teritoriale pe care le conduc, în vederea organizării unei
cooperări efective în activitățile de interes public desfășurate de către voluntari, precum și în vederea promovării, la nivel local, a acestor activități, a rezultatelor și impactului social survenit.
- Autoritățile administrației publice locale promovează și

susțin organizarea de evenimente cu ocazia Zilei Internaționale a Voluntariatului, în data de 5 decembrie a fiecărui an.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

MODELE SIMPLE DE IMPLICARE ÎN CADRUL CETĂȚENIEI ACTIVE

1

În cadrul cetățeniei active, prima atitudine pe care o poți lua ca individ este aceea de a te informa în permanență cu privire la aspectele vieții sociale, economice și politice și de a dezvolta un sistem de gândire critică asupra informațiilor obținute din mass-media, a dezbaterilor și a punctelor de vedere dezvoltate în spațiul public, fie că vorbim de mass- media, fie că vorbim de rețelele sociale. Formulează-ți un punct de vedere propriu! Încearcă sa te informezi din mai multe medii de informare (nu urmări doar un singur

post TV, nu citi o singură publicație, ascultă mai multe opinii).

Necunoașterea duce la manipulare și chiar dacă intențiile tale sunt pozitive și altruiste pot fi deturnate în scopuri greșite și antidemocratice de organizații sau mediul politic. Nimeni nu gândește în locul tău! Clasa politică este rodul culturii tale politice. Iar societatea este rodul culturii tale civice.

2

Informarea permanentă și gândirea critică dezvoltă automat și alte mecanisme cetățenești, precum sporirea vigilenței. Permanenta monitorizare și evaluare a vieții sociale pune presiune pe reprezentanții

statului, pe respectarea legii, pe implicarea autorităților în rezolvarea problemelor sociale și economice asumate prin legi.

Vigilența crescută a cetățenilor trebuie dublată și de implicare iar prima treaptă ar fi aceea de a sesiza imediat orice încălcare a drepturilor cetățenești autorităților statului. Dreptul la petiționare este garantat de OG 27 / 2002 actualizată privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor și are ca obiect reglementarea modului de exercitare de către cetăţeni a dreptului de a adresa autorităţilor şi instituţiilor publice petiţii formulate în nume propriu, precum şi modul de soluţionare a acestora. În apărarea drepturilor şi libertăţilor persoanelor fizice te poți adresa Avocatului

Poporului.

Dacă nu ai încredere în instituțiile statului te poți adresa unui ONG, acesta poate prelua problema și face mai departe demersuri în numele lui păstrându-ți confidențialitatea. Implicarea cetățeanului în viața socială determină gradul de corupție. Atitudinile sociale au efect asupra guvernării și societății.

3.

Atitudinea voluntară și altruismul. De câte ori ai ajutat în mod dezinteresat pe cineva din interiorul comunității tale?Ai fost vreodată atent să vezi câți din jur au nevoie de sprijin? Există mai multe moduri de a te implica. De exemplu poti ajuta o persoană vârstnică ce

nu mai are capacitatea motorie de a se deplasa, îl poți ajuta să-și facă cumpărăturile, să facă curățenie în casă, poți să stai de vorba cu el. Bătrânii au o mare nevoie să povestească / să împărtășească din experiența lor de viață. Alt exemplu ar fi să-ți utilizezi capacitățile profesionale, spre exemplu dacă știi o limbă străină să-i ajuți pe cei din comunitate să se inițieze. Cu siguranță în șifonierul tău ai un surplus de haine pe care nu le mai îmbraci și cu siguranță în comunitatea ta cineva are nevoie de ele. Poți crea o pagină de Facebook prin care să duci o campanie de donații îmbrăcăminte și să o distribui unui centru de copii, unei familii lipsită de posibilități. Sunt gesturi mici la prima vedere! Nu-ți cer decât puțin timp și atenție la ceea ce te înconjoară.

Voluntariatul se propagă în societate prin puterea exemplului.

4.

Capacitatea de a-i activa pe cei din jurul tău, capacitatea de organizare, de a exprima coerent opiniile. În mod sigur comunitatea din care faci parte are nevoi comune sau întâmpină aceleași probleme. Din păcate comunitățile sunt în general dezorganizate și nu știu să lucreze împreună pentru a-și rezolva problemele. Exemple de probleme la nivelul unor comunități mici: strada pe care locuiești are o groapă pe care primăria nu „*o vede*“ de mult timp, nu există pubele separate pentru diversele tipuri de deșeuri, un bar produce zgomot în

cadrul cartierului în fiecare noapte. Astfel de probleme în general se rezolvă atunci când comunitatea se strânge și luptă împreună. Dacă știi că ai capacitatea de a-i activa pe cei din jurul tău, de a exprima coerent opiniile nu întârzia să o faci. O să fii uimit câtă lume se va aduna în jurul tău, nu-i nevoie decât de un imbold pentru a pune în mișcare o comunitate.

5.

Responsabilitatea personală. Puterea exemplului. Uneori e mai simplu să militäm pentru respectarea unor drepturi colective, să ne implicăm în bătălii cu impact social, dar nu suntem în stare la nivelul fiecărei zile să ne respectăm responsabilitățile sociale. În

cazul cetățeniei active, cel mai important este exemplul personal. Când îți scoți câinele la plimbare prin parc să ai cu tine întotdeauna o punguță pentru a-i strânge excrementele, încearcă să sortezi deșeurile și să le duci la pubelele de sortare chiar dacă sunt mai departe decât cele de lângă scara blocului, încearcă să fii mai responsabil în ceea ce privește consumul de energie și apă, cumpără numai cât ai nevoie.

Desigur, paleta acțiunilor civice este cu mult mai mare și la un nivel de importanță socială mai ridicată, dar principiile de bază rămân aceleași, presupun aceleași atitudini și abilități sociale.

Nu uita că experiențele comune își au izvorul în experiențele individuale !

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Beneficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

Mulțumim tuturor celor care s-au implicat în finalizarea acestui ghid.

VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conștientizarea și exercitarea drepturilor civile
Proiect finanţat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România
Benenficiar: CENFORM
Contract de finanțare RO2014_C5.3_71
Valoarea finanțării: 34.444,71 euro

GHIDUL PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ

Elaborat în cadrul proiectului „VOLUNTAR PENTRU CETĂȚENIE ACTIVĂ. Conştientizarea şi exercitarea drepturilor civile" finanțat prin granturile SEE 2009-2014, în cadrul Fondului ONG în România.

Pentru informaţii oficiale despre granturile SEE şi norvegiene, accesaţi www.eeagrants.org

Pentru informaţii suplimentare privind Fondul ONG în România, accesaţi www.fondong.fdsc.ro.

http://www.cenform.ro
http://www.facebook.com/cenform
http://www.twitter.com/cenform